

BEYSSENS, Josephus Theodorus, Noordnederlands neothomistisch filosoof (Rotterdam 13 februari 1864 - 's-Gravenhage 17 november 1945). Werd tot priester gewijd in 1887. Eerst docent in de wijsbegeerte (1891-1909) aan enkele seminaries, daarna bijzonder hoogleraar aan de rijksuniversiteit te Utrecht (1909-'29).

Oefende op de V.B. invloed uit door het tweede deel van zijn groots opgezet werk Hoofdstukken uit de Bijzondere Ethiek: Wijsgerige Staatsleer.

Beyssens, die zich had losgemaakt uit de invloedsfeer van Mercier, slaagde erin als oorspronkelijk neothomist niet alleen schepper te zijn van een eigen Nederlandse terminologie, maar zuiverder dan Mercier terug te gaan tot de wijsgerige staatsleer van Paus Leo XIII. Zijn oplossingen voor actuele problemen maakten dat zijn staatsleer in Vlaanderen door velen gelezen werd.

Belangrijk in Vlaams opzicht is ook de invloed die Beyssens uitgeoefend heeft op tijdgenoten en jongeren in Nederland, zoals Mgr. Hoogveld en Mgr. F. Sassen, die zich in spreekbeurten en persoonlijke contacten soms ver van de standpunten van het Belgisch episcopaat verwijderden.

WERK: *Wijsgerige Staatsleer* (1917).

LITERATUUR: P.J.H. Heskens, *Leven en werk van Beyssens*, in *Studia Catholica*, jg. 13 (1936-'37, p. 255-265); - F. Sassen, *Geschiedenis der wijsbegeerte van onze tijd* (1938); - F. Sassen, *Wijsgerig leven in Nederland in de 20ste eeuw* (1941); - J.J.M. vanden Berg, *In Memoriam Prof. J. Th. Beyssens*, in *Tijdschrift voor Philosophie*, jg. 8 (1946, p. 379-384); - K.F. Proost en J. Romein, *Geestelijk Nederland 1920-1940*, I (1948); - F. Sassen, *Katholieke Encyclopedie voor opvoeding en onderwijs*, I (1951, p. 268-269); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914/1939*, II (1969).

ROMAIN VANLANDSCHOOT